

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ
ЦЕНТР ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ОСВІТИ ДОРОСЛИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

19 січня 2026 р., протокол № 1

Рішення Вченої ради

Микола КИРИЧЕНКО

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації

педагогічних працівників закладів післядипломної освіти,
Центрів професійного розвитку педагогічних працівників

**ПІДГОТОВКА ТРЕНЕРІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ОСВІТНІХ ТРЕНІНГІВ: МЕТОДИКА, ФАСИЛІТАЦІЯ,
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ**

Київ – 2026

Розробники: Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти» (**Просіна О.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент, директор Центру післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України; **Антощук С.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора Центру післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України).

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей педагогічних та науково-педагогічних працівників у сфері тренерської діяльності, фасилітації освітніх процесів і використання цифрових технологій в освіті дорослих.

Термін дії програми: 19.01.2026 р. – 19.01.2031 р.

Рецензенти:

Засєкіна Т.М., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, член-кореспондент НАПН України, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогіки НАПН України.

Бурлаєнко Т.А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освіти дорослих і цифрових технологій ННІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Актуальність Програми зумовлена зростанням ролі освітніх тренінгів як гнучкої, практико орієнтованої форми підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, а також активним упровадженням дистанційних, змішаних та цифрових форматів професійного навчання дорослих.

Сучасний тренер у системі післядипломної освіти має володіти не лише методикою тренінгової роботи та фасилітаційними інструментами, а й цифровою компетентністю, що забезпечує ефективну взаємодію з учасниками в онлайн- та гібридному форматах, використання цифрових сервісів для активізації, рефлексії та оцінювання результатів навчання.

Цільова група: педагогічні працівники закладів післядипломної освіти, Центрів професійного розвитку педагогічних працівників

Обсяг (тривалість): 30 / 60 годин (1 / 2 кредити ЄКТС)

Особливості реалізації програми: Програма реалізується з використанням діяльнісного, компетентнісного та андрагогічного підходів, що забезпечує практичну спрямованість навчання, урахування професійного досвіду слухачів і орієнтацію на безпосереднє застосування здобутих результатів у професійній діяльності (підготовці та проведенні освітніх тренінгів).

Цифрові технології інтегруються у всі модулі Програми як інструмент проектування, проведення, фасилітації та оцінювання освітніх тренінгів.

Освітній процес передбачає активну участь слухачів у тренінгових вправах, аналізі професійно орієнтованих кейсів, моделюванні фрагментів освітніх тренінгів, груповій та рефлексивній роботі, а також відпрацюванні фасилітаційних технік і інструментів оцінювання результатів навчання.

До реалізації Програми залучаються фахівці, які мають відповідну професійну підготовку та практичний досвід у сфері тренінгових технологій, фасилітації, андрагогіки та оцінювання результатів навчання, зокрема практикуючи тренери/фасилітатори, науково-педагогічні працівники. Залучення таких фахівців забезпечує наукову обґрунтованість змісту Програми, поєднання теоретичних положень із практичними інструментами та відповідність сучасним підходам до професійного розвитку педагогічних працівників.

Орієнтовний розподіл навчального часу: до 60% — асинхронне навчання, не менше 40% — синхронне навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Мета підвищення кваліфікації: підвищення професійної компетентності педагогічних працівників (тренерів) щодо проектування, організації та проведення освітніх тренінгів із використанням сучасних тренінгових технологій, фасилітаційних методів, цифрових інструментів та інструментів оцінювання результатів навчання.

Завдання підвищення кваліфікації:

1. Оновити та поглибити теоретико-методичні знання щодо сутності, структури та принципів організації освітніх тренінгів у системі освіти дорослих.
2. Сформувати вміння проектувати (дизайнувати) освітні тренінги відповідно до компетентнісного підходу та очікуваних результатів навчання.
3. Розвинути навички застосування методики тренінгової роботи (активні методи навчання, практики взаємодії, групова динаміка).
4. Удосконалити фасилітаційні компетентності: управління груповими процесами, модерація дискусій, забезпечення включеності учасників, робота з опором та конфліктними ситуаціями.
5. Ознайомити слухачів із сучасними підходами та інструментами оцінювання результатів навчання (формувальне/підсумкове оцінювання, критерії, зворотний зв'язок, самооцінювання).
6. Сформувати здатність застосовувати інструменти рефлексії та професійного самовдосконалення тренера.
7. Забезпечити розвиток практичних умінь щодо підготовки навчальних матеріалів та проведення мікротренінгів (демо-сесій) з подальшим аналізом.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

Перелік компетентностей сформовано на основі компетентнісного та андрагогічного підходів, з урахуванням європейських рамок компетентностей для навчання впродовж життя (зокрема LifeComp), а також із частковою кореляцією з професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225) у частині компетентностей партнерської взаємодії (Б1–Б3).

- тренерська (методична) компетентність (проектування та проведення освітніх тренінгів);
- андрагогічна компетентність (навчання дорослих, урахування досвіду та потреб слухачів);
- фасилітаційна компетентність (управління груповою динамікою, модерування взаємодії);
- цифрова тренерська компетентність (здатність добирати та застосовувати цифрові інструменти для проектування, проведення, фасилітації та оцінювання освітніх тренінгів у синхронному й асинхронному форматах).
- оцінювальна компетентність (оцінювання результатів навчання, критерії, зворотний зв'язок);
- комунікативно-рефлексивна компетентність (ефективна комунікація, професійна рефлексія та самовдосконалення).

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами навчання слухачі/слухачки набудуть необхідних знань та будуть здатні:

- здатні застосовувати принципи андрагогіки та сучасні підходи до навчання дорослих у тренінговій діяльності;

- здатні проєктувати освітні тренінги відповідно до визначених цілей і результатів навчання;
- володіють фасилітаційними інструментами та забезпечують ефективну групову взаємодію під час тренінгу;
- здатні здійснювати оцінювання результатів навчання учасників (критерії, індикатори, зворотний зв'язок);
- здійснюють рефлексію тренерської діяльності та визначають напрями професійного вдосконалення;
- здатні добирати та використовувати цифрові інструменти (онлайн-дошки, опитування, спільні документи, інструменти візуалізації, сервіси зворотного зв'язку) для підвищення залученості учасників тренінгу;
- застосовують цифрові засоби для формувального та підсумкового оцінювання результатів навчання і рефлексії учасників.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється *на засадах компетентнісного підходу* і передбачає поточний та підсумковий контроль.

Система оцінювання:

1. Поточне оцінювання:

- виконання практичних завдань та тренінгових вправ;
- участь у групових активностях (робота в парах/малих групах, дискусії, фасилітаційні сесії);
- рефлексивні завдання (самоаналіз, короткі підсумки, чек-листи).

2. Підсумкове оцінювання:

Підсумковий контроль здійснюється у формі рефлексивного есе «Я — тренер/тренерка» (1–2 стор.) або креативного рефлексивного продукту (серія дидактичних мемів/візуальних постерів із авторськими поясненнями), у якому слухач/слухачка презентує власний професійний портрет тренера, тренерську позицію та цінності, обґрунтовує добір методичних і фасилітаційних інструментів, а також підходить до оцінювання результатів навчання.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

1) Критерії оцінювання рефлексивного есе «Я — тренер/тренерка»

Оцінювання здійснюється за такими критеріями:

- Відповідність темі та меті програми (розкрито професійну роль тренера/тренерки).
- Чіткість професійної позиції та тренерських цінностей (принципи взаємодії, етичні орієнтири).
- Методичне обґрунтування (аргументований добір методів, активностей, дидактичних рішень).
- Фасилітаційна складова (розуміння групової динаміки, забезпечення включеності, безпечний простір).
- Оцінювальна складова (опис інструментів оцінювання, критерії/індикатори, зворотний зв'язок).
- Рефлексивність (самоаналіз, висновки, визначення зон розвитку).

- Логічність структури та культура академічного письма (послідовність, аргументованість, грамотність).

2) *Критерії оцінювання серії дидактичних мемів / візуальних постерів із авторськими поясненнями*

Оцінювання здійснюється за такими критеріями:

- Відповідність змісту програмі (меми/постери розкривають тренерські компетентності: методика, фасилітація, оцінювання).
- Концептуальна цілісність (серія має єдину логіку й демонструє цілісний «портрет тренера»).
- Професійна коректність (відсутність спрощень, що викривляють педагогічний зміст; етичність формулювань).
- Наявність авторських пояснень (пояснено, який принцип/інструмент/цінність тренера відображено і чому).
- Методичне підґрунтя (простежується зв'язок із дидактичними рішеннями та логікою проведення тренінгу).
- Фасилітаційний сенс (відображення групової взаємодії, комунікації, підтримки включеності учасників).
- Оцінювальний компонент (наявність ідей щодо зворотного зв'язку/критеріїв/оцінювання результатів).
- Якість візуальної подачі та комунікативність (читабельність, зрозумілість, доречність гумору).
- Рефлексивність продукту (серія мемів/постерів демонструє самоусвідомлення ролі тренера і зони розвитку).

Форма оцінювання: *зараховано / не зараховано.*

Підстава: виконання підсумкового завдання та відповідність критеріям оцінювання.

Документ про підвищення кваліфікації: Сертифікат про підвищення кваліфікації (Ліцензія МОН України: Наказ від 15.11.2016 №1492-л «Про переформування ліцензій»).

Вартість: 550,00 грн. / 700,00 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено поєднання інтерактивних лекційних занять і практико орієнтованої діяльності, спрямованої на формування та вдосконалення тренерських компетентностей педагогічних працівників у сфері навчання дорослих (андрагогіка), фасилітації групової роботи, проектування освітніх тренінгів та оцінювання результатів навчання учасників.

Особливістю реалізації Програми є переважання практичних форм роботи, зокрема аналіз професійно орієнтованих кейсів, моделювання тренінгових ситуацій, відпрацювання фасилітаційних технік, розроблення сценарних планів тренінгу, навчальних активностей і навчально-методичних матеріалів, групова та рефлексивна робота.

Самостійна робота передбачає опрацювання навчальних матеріалів, виконання індивідуальних практичних завдань, підготовку до практичних занять та підсумкового контролю.

Підсумкові заходи включають виконання практичних робіт за модулями Програми та підсумковий контроль відповідно до визначених критеріїв оцінювання.

Реалізація Програми здійснюється у дистанційному форматі із поєднанням синхронної взаємодії (онлайн-заняття, тренінгові сесії) та асинхронної роботи (самостійне опрацювання матеріалів, виконання практичних завдань). Орієнтовний розподіл навчального часу передбачає поєднання практичних занять, самостійної роботи та інтерактивних форм навчання.

Зміст Програми структуровано за модулями та взаємопов'язаними навчальними темами і реалізується у двох форматах:

Формат 1 (короткостроковий): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Формат 2 (розширений): 60 годин (2 кредити ЄКТС).

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, у форматі 30 годин складає 30 годин, з них: 10 годин — лекційні заняття, 16 годин — практична робота, 4 години — самостійна робота.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, у форматі 60 годин складає 60 годин, з них: 19 годин — лекційні заняття, 26 годин — практична робота, 15 годин — самостійна робота.

Учасники, які успішно виконали вимоги Програми та пройшли підсумковий контроль, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого університетом зразка.

Навчально-тематичний план (30 год)

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичн і заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (АНДРАГОГІКА)					
Тема 1.1. Тренерська діяльність у системі освіти дорослих: роль, функції, етика та професійна позиція тренера	1	1	1	–	3
Тема 1.2. Методи активного та інтерактивного навчання дорослих	1	1	1	–	3
Тема 1.3. Групова динаміка та робота зі складними ситуаціями під час тренінгу	1	2	–	–	3
Разом за модулем 1	3	4	2	0	9
МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ТРЕНІНГУ					
Тема 2.1. Освітній тренінг як форма підвищення кваліфікації	1	1	1	–	3

Тема 2.2. Визначення цілей і результатів навчання (компетентнісний підхід)	1	2	–	–	3
Тема 2.3. Структура тренінгу: етапи, логіка, таймінг	1	2	–	–	3
Тема 2.4. Розроблення тренінгових занять та навчально-методичних матеріалів	1	2	–	–	3
Разом за модулем 2	4	7	1	0	12
МОДУЛЬ 3. ФАСИЛІТАЦІЯ, ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ					
Тема 3.1. Фасилітація під час тренінгу: інструменти включення учасників та управління взаємодією	1	2	–	–	3
Тема 3.2. Проведення онлайн/офлайн тренінгів та цифрові інструменти активізації	1	2	–	–	3
Тема 3.3. Оцінювання результатів навчання, зворотний зв'язок, сертифікація учасників	1	1	–	–	2
Разом за модулем 3	3	5	0	0	8
Підсумковий контроль (рефлексивне есе «Я — тренер/тренерка» / серія мемів з поясненнями)	–	–	1	*	1
УСЬОГО	10	16	4	*	30

Навчально-тематичний план (60 год)

Назва навчальних тем	Кількість годин				Усього
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (АНДРАГОГІКА)					
Тема 1.1. Тренерська діяльність у системі освіти дорослих: роль, функції, етика та професійна позиція тренера	1	2	1		4

Тема 1.2. Методи активного та інтерактивного навчання дорослих	1	2	1		4
Тема 1.3. Групова динаміка та робота зі складними ситуаціями під час тренінгу	1	2	1		4
Тема 1.4. Комунікація, зворотний зв'язок і рефлексія	1	1			2
Разом за модулем	4	7	3		14
МОДУЛЬ 2 МЕТОДИКА ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ТРЕНІНГУ					
Тема 2.1. Освітній тренінг як форма підвищення кваліфікації	2	2	1		5
Тема 2.2. Визначення цілей і результатів навчання (компетентнісний підхід)	2	2	1		5
Тема 2.3. Структура тренінгу: етапи, логіка, таймінг	2	2	1		5
Тема 2.4. Розроблення тренінгових занять та навчально-методичних матеріалів	1	1	1		3
Разом за модулем	7	7	4		18
МОДУЛЬ 3. ФАСИЛІТАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ОФЛАЙН/ОНЛАЙН ТРЕНІНГІВ					
Тема 3.1. Фасилітація як ключова компетентність тренера	2	2	1		5
Тема 3.2. Методи активного та інтерактивного навчання дорослих у тренерській діяльності	2	2	1		5
Тема 3.3. Проведення очних та онлайн тренінгів	2	2	1		5
Тема 3.4. Цифрові інструменти для активізації учасників онлайн-тренінгу	1	1	1		3
Разом за модулем	7	7	4		18
МОДУЛЬ 4. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ УЧАСНИКІВ					
Тема 4.1. Оцінювання результатів навчання в освіті дорослих	1	1			2

Тема 4.2. Формувальне та підсумкове оцінювання в тренінгах	1	2			3
Тема 4.3. Самооцінювання та взаємооцінювання учасників	1	1			2
Тема 4.4. Сертифікація учасників освітніх тренінгів	1				1
Разом за модулем	4	6	-		10
Підсумковий контроль (рефлексивне есе «Я — тренер/тренерка» / серія мемів з поясненнями)				*	*
УСЬОГО	22	27	11	*	60

3. ЗМІСТ ПРОГРАМ

ЗМІСТ ПРОГРАМИ (30 год / 1 кредит ЄКТС)

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (АНДРАГОГІКА)

Тема 1.1. Тренерська діяльність у системі освіти дорослих: роль, функції, етика та професійна позиція тренера.

Короткий зміст: принципи андрагогіки; роль тренера; професійна позиція; етика тренерської взаємодії.

Тема 1.2. Методи активного та інтерактивного навчання дорослих.

Короткий зміст: активні та інтерактивні методи навчання дорослих; поєднання очних і цифрових форматів взаємодії; використання онлайн-інструментів (онлайн-опитування; спільні дошки; мікрорефлексії в чатах; асинхронні обговорення) для залучення учасників і організації рефлексії.

Тема 1.3. Групова динаміка та робота зі складними ситуаціями під час тренінгу.

Короткий зміст: ролі та поведінкові стратегії учасників; опір; конфлікти; правила групи; створення безпечного простору.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ТРЕНІНГУ

Тема 2.1. Освітній тренінг як форма підвищення кваліфікації.

Короткий зміст: тренінг як форма освіти дорослих; відмінності від семінару/вебінару; умови результативності.

Тема 2.2. Визначення цілей і результатів навчання (компетентнісний підхід).

Короткий зміст: формулювання цілей і результатів; узгодження змісту, методів і оцінювання; компетентнісна логіка.

Тема 2.3. Структура тренінгу: етапи, логіка, таймінг.

Короткий зміст: етапи тренінгу; планування часу; баланс теорії і практики; організація навчальних активностей.

Тема 2.4. Розроблення тренінгових занять та навчально-методичних матеріалів.

Короткий зміст: сценарій тренінгу; підготовка цифрового тренерського пакета (презентації, інструкції, чек-листи, матеріали для асинхронної роботи); принципи візуалізації та доступності навчальних матеріалів.

МОДУЛЬ 3. ФАСИЛІТАЦІЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Тема 3.1. Фасилітація під час тренінгу: інструменти включення учасників та управління взаємодією.

Короткий зміст: фасилітаційні техніки; модерування дискусій; підтримка включеності; управління взаємодією.

Тема 3.2. Проведення онлайн/офлайн тренінгів та цифрові інструменти активізації.

Короткий зміст: особливості фасилітації в онлайн- та гібридному форматах; онлайн-дошки, сервіси опитувань і зворотного зв'язку; організація групової роботи в цифровому середовищі; базове використання інструментів штучного інтелекту як допоміжних засобів у тренерській діяльності.

Тема 3.3. Оцінювання результатів навчання, зворотний зв'язок і сертифікація учасників.

Короткий зміст: критерії та індикатори; формувальне оцінювання; зворотний зв'язок; принципи сертифікації.

Підсумковий контроль.

Короткий зміст: підсумкове завдання (есе «Я — тренер/тренерка» або серія мемів/постерів з поясненнями); презентація тренерської позиції та інструментів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ (60 год / 2 кредити ЄКТС)

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (АНДРАГОГІКА)

Тема 1.1. Тренерська діяльність у системі освіти дорослих: роль, функції, етика та професійна позиція тренера.

Короткий зміст: андрагогічні принципи; тренерська компетентність; професійна роль і відповідальність; етика фасилітації; тренер як агент професійних змін у системі освіти дорослих; відповідальність тренера в умовах освітніх трансформацій та підвищених запитів до якості підвищення кваліфікації.

Тема 1.2. Методи активного та інтерактивного навчання дорослих.

Короткий зміст: активні та інтерактивні методи навчання дорослих; поєднання очних і цифрових форматів взаємодії; використання онлайн-інструментів (онлайн-опитування; спільні дошки; мікрорефлексії в чатах; асинхронні обговорення) для залучення учасників і організації рефлексії; педагогічна доцільність добору цифрових інструментів відповідно до мети та очікуваних результатів навчання.

Тема 1.3. Групова динаміка та робота зі складними ситуаціями під час тренінгу.

Короткий зміст: етапи розвитку групи; правила групи; робота з опором; запобігання конфліктам; складні учасники; створення безпечного освітнього

простору та підтримка психологічної включеності учасників у тренінговому процесі.

Тема 1.4. Комунікація, зворотний зв'язок і рефлексія.

Короткий зміст: комунікативні стратегії тренера; види зворотного зв'язку; рефлексивні практики; підтримка довіри; розвиток професійної рефлексії дорослих учасників як умови сталих змін у практиці.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ТРЕНІНГУ

Тема 2.1. Освітній тренінг як форма підвищення кваліфікації.

Короткий зміст: структура тренінгу; тренінгова логіка в ПК; типи тренінгів; умови забезпечення результативності; особливості проектування тренінгів для офлайн, онлайн та змішаного форматів.

Тема 2.2. Визначення цілей і результатів навчання (компетентнісний підхід).

Короткий зміст: навчальні результати; компетентнісний підхід; узгодження «цілі–активності–оцінювання»; вимірюваність; типові помилки формулювання результатів навчання та шляхи їх уникнення.

Тема 2.3. Структура тренінгу: етапи, логіка, таймінг.

Короткий зміст: сценарне проектування; тайм-менеджмент тренінгу; конструювання активностей; переходи між етапами; гнучке коригування сценарію відповідно до динаміки групи та освітніх потреб учасників.

Тема 2.4. Розроблення тренінгових занять та навчально-методичних матеріалів.

Короткий зміст: сценарій тренінгу; підготовка цифрового тренерського пакета (презентації, інструкції, чек-листи, матеріали для асинхронної роботи); принципи візуалізації та доступності навчальних матеріалів; адаптація навчально-методичних матеріалів до різних форматів реалізації тренінгу.

МОДУЛЬ 3. ФАСИЛІТАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ОФЛАЙН/ОНЛАЙН ТРЕНІНГІВ

Тема 3.1. Фасилітація як ключова компетентність тренера.

Короткий зміст: роль фасилітатора; техніки групової роботи; модерування; створення простору взаємодії та співпраці; управління груповими процесами в умовах невизначеності та змін.

Тема 3.2. Методи активного та інтерактивного навчання дорослих у тренерській діяльності.

Короткий зміст: практикум тренінгових технік; інтерактив; конструювання вправ; адаптація активностей під групу; прийняття фасилітаційних рішень у непередбачуваних тренінгових ситуаціях.

Тема 3.3. Проведення очних та онлайн тренінгів.

Короткий зміст: методика проведення офлайн/онлайн; змішаний формат; синхронна й асинхронна взаємодія; правила якості; забезпечення активної участі, взаємодії та зворотного зв'язку в цифровому середовищі.

Тема 3.4. Цифрові інструменти для активізації учасників онлайн-тренінгу.

Короткий зміст: онлайн-дошки, опитування, інтерактивні сервіси; групова робота онлайн; візуалізація; залучення учасників; педагогічні ризики цифрової фасилітації та принципи поміркованого використання цифрових інструментів.

МОДУЛЬ 4. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ УЧАСНИКІВ

Тема 4.1. Оцінювання результатів навчання в освіті дорослих.

Короткий зміст: підходи до оцінювання; критерії та індикатори; доказовість результатів; оцінювання в підвищенні кваліфікації; розмежування оцінювання активності учасників і оцінювання досягнутих результатів навчання.

Тема 4.2. Формувальне та підсумкове оцінювання в тренінгах.

Короткий зміст: інструменти оцінювання; рубрики/чек-листи; завдання; зворотний зв'язок; підбиття підсумків; типові помилки оцінювання в тренінговій практиці та шляхи їх подолання.

Тема 4.3. Самооцінювання, взаємооцінювання та рефлексія учасників.

Короткий зміст: рефлексивні методи; самооцінювання; взаємооцінювання; підтримка відповідальності та усвідомлення; формування відповідального ставлення учасників до власних результатів навчання.

Тема 4.4. Сертифікація учасників освітніх тренінгів.

Короткий зміст: принципи сертифікації; вимоги до сертифікатів; критерії зарахування; документальне оформлення; прозорість критеріїв сертифікації як чинник довіри до результатів підвищення кваліфікації.

Підсумковий контроль.

Короткий зміст: рефлексивне есе «Я — тренер/тренерка» або серія дидактичних мемів/постерів з поясненнями; інтегрований самоаналіз сформованості тренерської компетентності з урахуванням методичних, фасилітаційних, цифрових та оцінювальних рішень.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Самодіагностика тренерської позиції: міні-анкета «Мій стиль тренера» та короткий висновок (рефлексія 5–7 речень).
2. Розроблення «Правил групи» для тренінгу (5–7 правил) та алгоритму їх запровадження на старті роботи.
3. Конструювання інтерактивної активності (вправа/дискусія/робота в групах) з описом: мета, інструкція, час, очікуваний результат.
4. Аналіз кейсу «складний учасник»: опис ситуації + 2–3 фасилітаційні стратегії реагування.
5. Розроблення сценарного плану тренінгу (60–90 хв): тема, цільова аудиторія, мета, результати навчання, структура, таймінг.
6. Формулювання очікуваних результатів навчання до теми тренінгу (3–5 результатів) за компетентнісним підходом.
7. Розроблення блоку «розігрів/вступ» (icebreaker) та рефлексивного завершення тренінгу (closure).
8. Підготовка фрагмента навчально-методичних матеріалів: інструкція до вправи, роздатковий матеріал, чек-лист або презентація (5–7 слайдів).

9. Підбір цифрових інструментів для онлайн-тренінгу: 2–3 інструменти + сценарій їх використання (мета, час, очікуваний ефект).
10. Розроблення сценарію онлайн-активності з фасилітаційною метою (мета, цифровий інструмент, інструкція, очікуваний результат).
11. Створення анкети зворотного зв'язку для учасників тренінгу в цифровому сервісі та короткий аналіз отриманих результатів.
12. Використання інструментів штучного інтелекту як помічника тренера (генерація ідей вправ, запитань для рефлексії або критеріїв оцінювання) з обґрунтуванням педагогічної доцільності.
13. Проведення міні-фасилітаційної сесії (10–15 хв) або моделювання проведення фрагмента тренінгу (опис послідовності дій тренера).
14. Розроблення інструментів оцінювання результатів тренінгу: анкета зворотного зв'язку та/або чек-лист оцінювання активностей.
15. Розроблення критеріїв/індикаторів оцінювання результатів навчання (3–5 критеріїв до обраних результатів).
16. Визначення умов сертифікації учасників тренінгу (критерії «зараховано», вимоги до активності/виконання завдань).

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Які особливості навчання дорослих (андрагогічні принципи) необхідно враховувати у тренерській діяльності?
2. У чому полягає професійна роль тренера/фасилітатора в освітньому тренінгу?
3. Які етичні принципи є базовими для роботи тренера з групою дорослих? Які відмінності між освітнім тренінгом, семінаром, вебінаром та майстер-класом?
4. Які методи активного та інтерактивного навчання дорослих є найбільш результативними? За яких умов?
5. Як здійснюється добір тренінгових методів і вправ відповідно до цілей та очікуваних результатів навчання?
6. Які основні етапи (структурні компоненти) тренінгу? Які функції кожного етапу?
7. Як забезпечити логіку тренінгу та ефективний таймінг? Які типові помилки допускають початківці-тренери?
8. Що таке групова динаміка? Які стадії розвитку групи можна спостерігати під час тренінгу?
9. Які типові складні ситуації виникають у тренінговій групі? Які стратегії реагування може застосовувати тренер?
10. Що таке фасилітація та які її ключові інструменти (питання, правила, техніки включення учасників)?
11. Які комунікативні стратегії тренера є ефективними для підтримки партнерської взаємодії та безпечного освітнього середовища?
12. Які підходи до надання зворотного зв'язку є найбільш ефективними в освіті дорослих?

- Які інструменти рефлексії можна використовувати на різних етапах тренінгу?
13. У чому полягають особливості проведення онлайн-тренінгу в порівнянні з офлайн-форматом?
 14. Які цифрові інструменти доцільно використовувати для активізації учасників онлайн-тренінгу та групової взаємодії?
Що таке оцінювання результатів навчання в освіті дорослих? Яке його призначення у тренінгах?
 15. Які відмінності між формувальним та підсумковим оцінюванням у тренінговій діяльності?
 16. Які інструменти оцінювання (анкети, чек-листи, критерії, індикатори) доцільно використовувати у тренінгу?
 17. Які вимоги можуть бути встановлені до сертифікації учасників освітніх тренінгів (умови “зараховано”)?
 18. Яким має бути «професійний портрет тренера» (компетентності, цінності, стиль взаємодії)?
 19. Як здійснювати професійну рефлексію та планувати індивідуальний розвиток тренера?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 20.01.2026).
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 20.01.2026).
3. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п> (дата звернення: 20.01.2026).
4. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 20.01.2026).
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.01.2026).
6. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p#Text> (дата звернення: 20.01.2026).

Основна література

1. EuroPris. Training the trainers handbook (Module I: Basic principles of adult education) [Електронний ресурс]. – 2023. – Режим доступу: <https://www.euoprism.org/wp-content/uploads/2023/05/Act-2.11.-Training-the-trainers.pdf> (дата звернення: 10.01.2026).
2. Sala, A., Punie, Y., Garkov, V., & Cabrera Giraldez, M. (2020). LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence. Luxembourg: Publications Office of the European Union. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120911> (дата звернення: 10.01.2026).
3. UNESCO Institute for Lifelong Learning. Fifth Global Report on Adult Learning and Education (GRALE 5) [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: https://www.uil.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2022/06/GRALE5_EN_FullReport15June2022.pdf (дата звернення: 10.01.2026).
4. Лук'янова Л. Б. Освіта дорослих: сучасні стратегії і практики в Україні та зарубіжжі : монографія [Електронний ресурс]. – Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2020. – 340 с. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736567/1/monografiya_blok_31.03.21.pdf (дата звернення: 10.01.2026).
5. Овчаренко О., Целіщева О. Методичні матеріали для проведення тренінгу : посібник тренера / за підтримки Caritas Spain у межах проєкту «Тренінги для мережі Карітасу України II» ; ред.: М. Коханська, О. Сорока. – Київ, 2025. – 103 с.
6. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : архів випусків зб. наук. праць [Електронний ресурс]. – 2020–2025. – Режим доступу: <https://www.adult-education-journal.com.ua/index.php/aej/issue/archive> (дата звернення: 10.01.2026).

Додаткова література

1. Prosina O. V. Close to Myself: Resilience and Transformation Through a Neohumanist Perspective / O. V. Prosina // Gurukula Network: Newsletter and Journal of Neohumanist Schools and Institutes. – 2026. – Issue 61 (January). – P. 32–33, 36. – URL: <https://gurukul.edu/newsletter/issue-61/61-resilience-an-transformation-through-a-nh-perspective/> (дата звернення: 20.01.2026).
2. Просіна О. В. Готовність педагогічних працівників до професійної трансформації: емпіричний аналіз психологічних чинників // Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). – 2025. – № 4 (50). – С. 813–826. – ISSN 2786-4952. – URL:

- <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/22739> (дата звернення: 20.01.2026).
3. Просіна О. В. Психологічна інтервенція як чинник професійної трансформації педагогічних працівників: програма підтримки в умовах освітніх змін // Вісник післядипломної освіти : зб. наук. праць. Серія «Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування». – 2025. – Вип. 32 (61). – С. 139–160. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745502/> (дата звернення: 20.01.2026).
 4. Просіна О. В. Психологічні механізми професійної трансформації педагогічних працівників у кризових умовах: теоретичний аналіз // Габітус. – 2024. – № 66. – С. 378–382. – ISSN 2663-5208. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745312/> (дата звернення: 10.01.2026).
 5. Просіна О. В. Реформування освіти: професійна трансформація педагогічних працівників у контексті війни та поствоєнного періоду // Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки». – 2023. – № 26 (55). – С. 199–214. – ISSN 2218-7650. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738216/> (дата звернення: 10.01.2026).
 6. Просіна О. В. Управління розвитком творчого потенціалу педагогічних (науково-педагогічних) працівників як чинник професійної трансформації // Інноваційна педагогіка. – 2023. – № 2 (63). – С. 238–243. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739601/> (дата звернення: 10.01.2026).
 7. Просіна О. В. Поруч із собою: навчально-методичний посібник до програми психологічної підтримки професійної трансформації педагогічних працівників. – Київ : ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 2025. – 111 с.